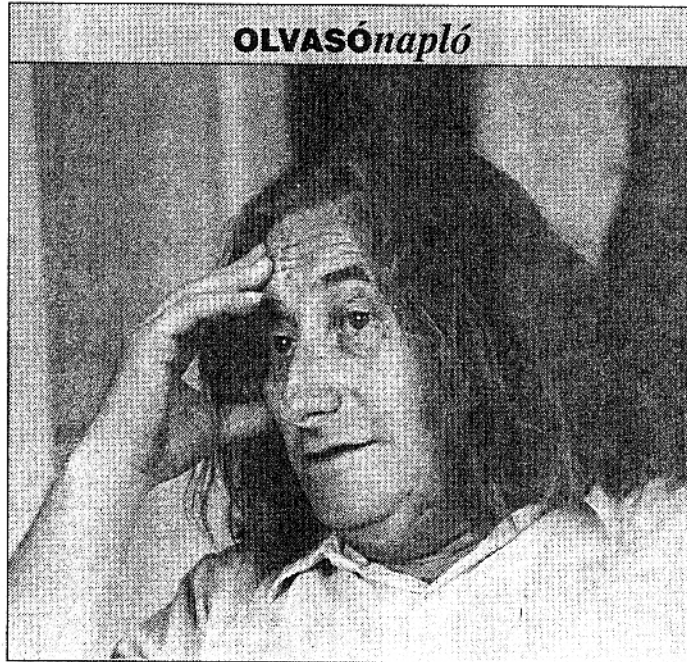

VAJDA MIHÁLY

Hűség a reményhez

TATÁR GYÖRGY könyve (*Pompeji és a Titanic*) számos – és látszólag rendkívül különböző – történetet tartalmaz, melyeket itt egyetlen történetté gyúrok össze. Ennek az egyetlen történetnek azonban két oldala van. A történet ugyanis egyrészt *a történetiség története*; másrészt viszont Tatár Györggyé is, aki éveken át küszködött a történetiség problémájával, bejár egy utat, amelynek végén *rálél a reményre*. A reményre, hogy mégsem kell feladni a történetiséget: hiszen a történetiség nem más, mint maga a remény. Ha ő most azt mondaná erre, hogy ez az, éppen ez az, amivel ő személy szerint *mindig* is tisztában volt, akkor kétségtelenül igazat kellene adnom neki. Azt, hogy a történetiséget a remény konstituálja, azt Tatár György – kétségtelen – mindig is tudta. Hogy azonban *miféle remény* az, amely a halott Istent netán életre kelti, ez Tatár itt összegyűjtött esszéiben csak attól kezdve lesz fokozatosan egyre világosabbá, ahogyan az esszéknek – előbb csupán a háttérben maradó, inkább csak epizódszereplőként megjelenő, majd egyre határozottabban középponti – hőisévé *A megváltás csillaga*, illetve annak szerzője, Franz Rosenzweig lesz.

Mi az, hogy a történetiség története? Nem vagyok biztos benne, hogy maga ez a fogalom elfordul a könyvben. Ha azonban azt mondanám, hogy Tatár a történetiség elemzése kapcsán a lét történetét vagy az emberi létezés értelmes voltának történetét beszél el, nem találnám a kulcsát a

OLVASÓNapló

FOTÓ: SZANDELSZKY BÉLA

amely csakis *a profán és a szent feszültségterében* létezhet. Az empirikus történés, az egyszer így, egyszer úgy, a mindenféle népekkel törtétek azáltal lesznek történelemmé, hogy *van a transzcendencia mint vonatkoztatási pont*; hogy a Szinájon és a Golgotán az ember találkozik Istennel. Az első jelen zártságát az ígéret törte át, amikor feltárta a jövő addig nem létező dimenzióját.

A történelmi idő megszületésétől – a történetiség megszületésétől – kezdve azután a jelen magabiztossá lesz, s megkezdí – kétséges – diadalútját: kezd ugyanis minden múltat egyre inkább a saját múltjává tenni. S a nihilizmus

arra a meggyőződésre jut, hogy „Isten nélkül a metafizika nem meghaladható.”

És Istennel? Nem éppen a kereszténység metafizikai látásmódja – Isten, világ és ember egymásra visszavezetettsége – vezet el a nihilizmushoz? Itt Nietzscheknek ígaza látszik lenni. S Tatár mégis – éppen magának Nietzscheknek, s Heideggernek a segítségével – túllép Nietzsche kereszténységkritikáján, ami egyben a heideggeri metafizika-kritika meghaladását is jelenti. A nihilizmushoz nem a metafizika, s nem is a vele – önmagát hamisan azonosító – kereszténység vezetett, hanem a metafizika igazságának és a kereszt-

Ve

BETEGSÉG. Szállás a gyomorban mi a fene, meg influenza, meg ami ilyen szokott. Tea, teák, rommal, keserűen. / a kövön könyvek, Kántor Péteré. *Mer* ejtően, egyszerűsége Jó forgatni az emb szót, mentafü. Kik ágyból, megnézem, / fü. Menta (*Menta l Crispa*) kellemes ill (így, növények). Ol zel való lepárlás út Fertőtlenítőnek is ha van még egy kép amely egy szarkal kórót ábrázol, hát az ként (borsmenta és ezerjófűvel, gyermekrel, apró bojtörjőfü kéreggel gyomor-, epezavarok ellen. E: dat pedig a fűszeresl Vissza az ágyba.

„*Fodros rózsák k lehetek szívós, mint hetvenes években le kötet címadó versébe értem, Kántor is u észre a növényben, : növényében: a szív egyszerűséget. A ke illatot, s nem a szirc tetségét. Olyan-e a k lene most rákérdezn legfontosabbnak vélt kövér könyv tartalr mentafü, azaz lehet-e Kántor Péter költői nak tekinteni? Nem l válaszolható kérdés. nem mentafü, Kántor mégis. Van itt vala körül, ami nem hagy*